

Bakgrunn

2019: Folkemusikk og –dans i Setesdal innlemma på UNESCOs representative liste for immateriell kulturarv

UNESCO-elementet:

Utøving på hardingfele, munnharpe, stev, stevjing og gangardans

Bygland, Valle og Bykle kommune

2021: *Setesdalsfolk*, 3-årig prosjektstilling ved Agder fylkeskommune 2021-2023

Foto: Agder folkemusikkarkiv, Harald Knutsen/ SNL

Immateriell kulturarv

Konvensjonen - 2003

Ratifisert av Norge - 2006

Supplement til verdensarvkonvensjonen

Verdensarven

Konvensjonen - 1972

Ratifisert av Norge - 1977

Foto: UNESCO

Immateriell kulturarv

Representative List (RL)

Urgent Safeguarding (USL)

Register of Good Safeguarding Practices (Art18)

´Nettverket´

2016 – Oselvarverkstaden (Art 18)

2019 – Spel, song og dans i Setesdal (RL)

2020 – Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider, europeisk (Art18)

2021 – Nordiske klinkbåttradisjoner (RL)

Foto: UNESCO

Rekruttering

Vern om det utøvande

Sårbar tradisjon, få utøvarar, få ressurser

Definisjonsmakta ligg hjå utøvarane og i miljøet der kulturuttrykket er i bruk

Opplæringsansvaret tidlegare hjå frivilligheit
(Setesdal Spelemannslag)

Foto: Agder folkemusikkarkiv, Harald Knutsen

Rekrutteringsansvar i dag

Fylket, kommunene og frivillighet

Dommelidei (barnehagane, forankra i kommunane)

Gorrlaus (skulane, forankra i kommunane)

Interkommunal kulturskulestilling øyremerka folkemusikk

Setesdalsfolk m/ Vegar (DKS tilbud frå fylket)

Meister/ elev (frivillighet v. Setesdal Spelemannslag)

Foto: Agder folkemusikkarkiv, Harald Knutsen

Evalueringsrapport mai 2023

Tilråding av formell organisering mellom sentrale aktører

Heilskapeleg og varig satsing

Regional utvikling, kultur som berekraft

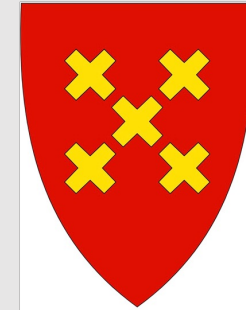
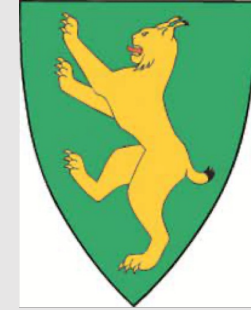

Foto: NDLA/ Markus Mainka

Omforeint vedtak om formell organisering

Agder fylkeskommune

Bygland, Valle og Bykle kommune

Vegen vidare

Korleis organisere seg

Kven er samarbeidspartane

Kven kan ein lære av

Foto: Pixers/ Art3D

Verdensarven (materieil)

Røros bergstad og Circumferencen

2 fylker, 5 kommuner

333 års bergverksdrift

1980 – innskriving

2010 – utviding (circumferencen)

2013 – verdensarvsenter

Kvifor utviding?

Forvaltningsproblematikk

Buffersone, beskyttande (ex. Tolga)

Jobbe breiare, allemannseige

Foto: Verdensarvkoordinator Odd Sletten

Verdensarvråd Røros

1 verdensarvkoordinator (Røros kommune)

Rådet

Ordførarar, politisk oppnemningar fylkene

Observatører (forslag og talerett)

Musea, destinasjon Røros, **riksantikvaren**, statsforvaltar, kommunedirektører, byantikvaren Røros

Faggruppe (samarbeider om saker til rådet)

Kulturansvarlege kommunane, verdensarvansvarlege fylkene, nasjonalparkforvaltar, musea, byantikvaren, kommuneplanlegger Røros, destinasjon Røros, **riksantikvaren** og sametinget. Henter inn spisskompetanse etter behov.

Foto: Verdensarvkoordinator Odd Sletten

Opinion

Nasjonal profilundersøkelse

Identifisere identitetsverdiane

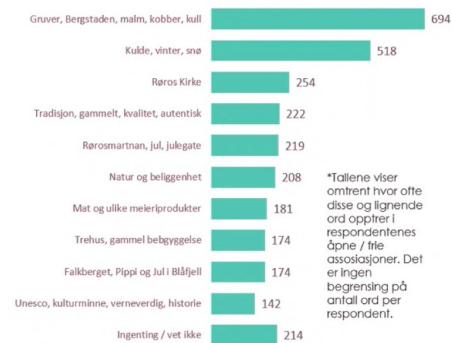
Sterk profil

Kulturarv, historie, trehus, vinter

Bevisstgjøring, stoltheit, eigarskap

Verdier knyttet til Røros...nasjonal profilundersøkelse 2019 - Opinion

Frie assosiasjoner til Røros - preget av bergverksdrift

*Tallene viser omtrent hvor ofte disse og lignende ord opptrer i respondentenes åpne / frie assosiasjoner. Det er ingen begrensning på antall ord per respondent.

Foto: Verdensarvkoordinator Odd Sletten

Hotellene

Felles strategi basert på verdensarven

Røroshotellene

Strategidokument 2023–2030

Overordnet strategi for
Røros hotell, Vertshuset Røros, Erzscheidergården og Kaffestuggu 2023-2030.
Vedtatt i styret i Røros hotell AS, 26. juni 2023

.....

Røroshotellene skal bidra til å fylle verdensarven med opplevelser og sørge for at verdensarvstatusen beholder sin relevans og styrke i reiselivssammenheng. Dette innebærer også å bidra til langsiktig forsvarlig forvaltning av de verdiene som ligger natur- og kulturminnene, og en kunnskapsbasert formidling av dem.

Foto: Verdensarvkoordinator Odd Sletten

Verdensarven

Rjukan-Notodden industriarv

1 fylke, 3 kommuner

4 verdensarvkoordinatorer:

1 Telemark fylkeskommune – 100%, løna av riksantikvaren

1 Notodden 100%, inkl. stadsutviklar, miljø/ klima

1 Tinn 100%

1 Vinje 20%, buffersone

Foto: Rjukan - Notodden industriarv

Verdensarven

Rjukan-Notodden industriarv

Partnerskapsavtale

Rådet:

Fylkesordfører (leiar), ordførere, opposisjonskandidater, kommunedirektører, leder verdensarvsenter, USN, **riksantikvaren**.

Koordinatorane lager saker for rådet som sendes vidare til riksantikvaren

Foto: Rjukan - Notodden industriarv

Verdensarven og statsmidler

Riksantikvaren

Klima og miljødepartementet

Post 79 Verdensarven

Tilskuddsordning til verdensarven

Riksantikvaren søker om prosjektmidler

Nasjonalt organisert og nasjonal økonomi

Foto: Fortidsminneforeningen Agder

Immateriell kulturarv og statsmidler

Framlagt for statssekretær kultur

Even Aleksander Hagen, 16. jan 2024

Kulturdirektoratet er

Kulturdepartementets fagorgan

Ansvar for å implementere 2003-konvensjonen

Ingen faste midler til immateriell kulturarv

Liten ressurs til stort oppdrag (aukande antal listeførte)

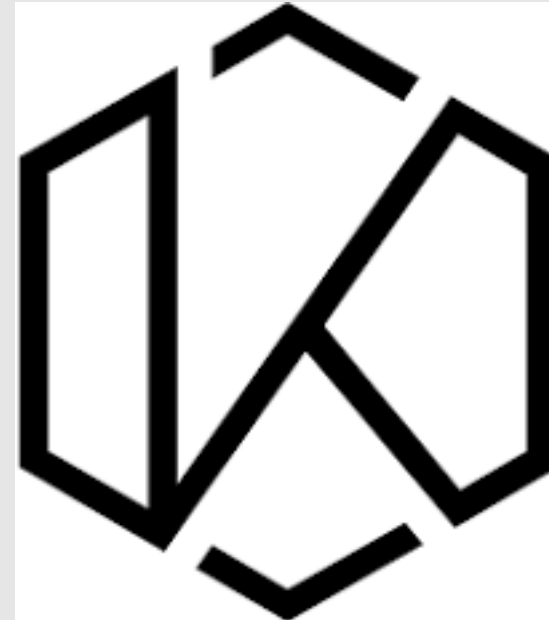

Foto: Kulturdirektoratet

Immateriell kulturarv

Treng nasjonal forankring på lik linje
med verdensarven;

Nasjonal organisering

Nasjonal økonomi

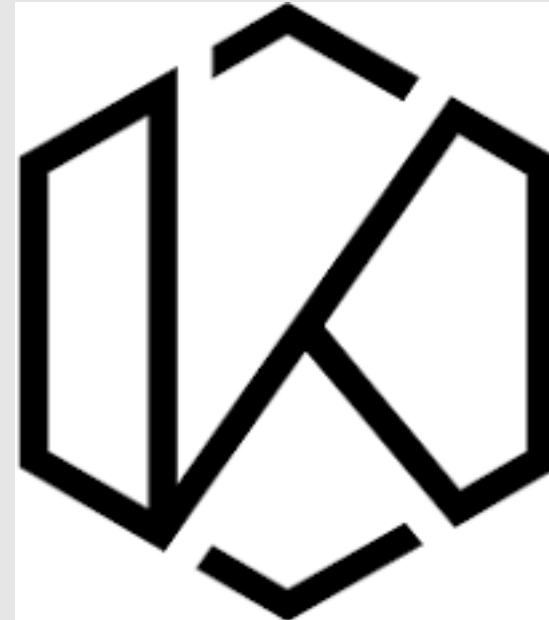

Foto: Kulturdirektoratet

Ei analyse

Ei analyse av professor Odd Arne Berkaak
på oppdrag frå Den norske UNESCO-kommisjonen

‘Vern om den immaterielle kulturarven
regnes som vern av menneskerettighetene’

unesco

Den norske
UNESCO-kommisjonen

Foto: Den norske UNESCO-kommisjonen

Analysa si oppsummering

Dei viktigaste politiske endringane som har funne stad i perioden mellom konvensjonen av 1973 og konvensjonen av 2006, kan oppsummerast i følgjande punkter:

Demokrati – deltaking og partnerskap framfor ekspertvelde.

Prosess – ein markert bevegelse frå fokusering på ting til fokusering på menneske og deira livsbetingelsar.

Rettigheiter – ei markert endring frå vektlegging av forpliktelsar i av ein gitt arv til ei framheving av rettigheiter og åpen tilgong til meningsfulle uttrykksmogelegheiter.

Individualisme – ein bevegelse frå forestillinga om kultur som noko kollektivt mot eit meir individuelt anleggande.

Dynamisk – framvekst av eit syn på kultur som ein ressurs i menneskeleg tilpassing.

unesco

Den norske
UNESCO-kommisjonen

Foto: Den norske UNESCO-kommisjonen

‘Men det er først og fremst opp til implementeringa i det enkelte land om ein vil lykkast på dette punktet og om ein i felleskap vil vere i stand til å etablere praksisar som er i samsvar med formål og prinsipper.’

unesco

Den norske
UNESCO-kommisjonen

Foto: Den norske UNESCO-kommisjonen

Kulturarvråd, Setesdalsregionen

SIPR – 'eit samfunn i samspel'

Utviding frå 3 til 5 kommuner

Historisk naturleg, ulike tyngdepunkt, påverknad

Ny søknad til UNESCO?

Evalueringsrapport

Formell invitasjon frå fylket

Utkast til partnerskapsavtale

SETESDAL

Foto: Visit Setesdal

Kulturarvråd, Setesdalsregionen

Råd og observatører

Agder fylkeskommune

5 kommuner

SIPR

Aust Agder museum og arkiv - AAma

Setesdal Spelemannslag (frivillighet, UNESCOelementet)

5 kulturarvskoordinatorer

1 fra fylket 100% ressurs, 5 fra kommunene

SETESDAL

Foto: Visit Setesdal

Kulturarvråd, Setesdalsregionen

Formål

Kulturarvrådet skal arbeide for å take vare på kulturarvsverdiane til folkemusikken og -dansen i Setesdalsregionen, i tråd med UNESCOs 2003-konvensjon og partnerskapsavtalen. Rådet skal initiere bruk av folkemusikktradisjonen til beste for heile området.

UNESCO-elementet som kjerne med ringverknader

Oppnemning av representanter

Skriftleg tilbakemelding til fylket

Første møte i Kulturarvrådet 17. april

SETESDAL

Foto: Visit Setesdal